

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 3(37) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 3(37) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»):
журнал. 2024. № 3(37) 2024. С. 1571**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 18.03.2024, № 5/3-24)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвоздзькевич Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

11. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
12. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
13. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
14. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
15. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
16. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
17. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
18. Інжиревська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
19. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
20. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
21. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
22. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
23. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
24. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
25. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
26. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
27. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
28. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
29. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
30. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
31. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
32. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
33. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
34. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
35. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
36. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
37. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
38. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
39. Мідельський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
40. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
41. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
42. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
43. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
44. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
45. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
46. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
47. Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
48. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
50. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
51. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
52. Філіпова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
53. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
54. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
55. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
56. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
57. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
58. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

Bilan V.A.

Forms and methods of corrective and developmental mathematics education for elementary school students with intellectual disabilities..... 18

Demchenko I.I., Kalynovska I.S.

Training future teachers to use stem technologies in an inclusive educational environment..... 29

Solovei A.Yu.

Information competence as an important component of a modern foreign language teacher's professionogram..... 39

Адамова Г.В.

Система вправ для формування текстотвірної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі публіцистичних текстів німецькою мовою..... 49

Андрейкова І.Б., Картель Т.М.

Навчання іноземних мов професійного спрямування здобувачів технічних закладів вищої освіти як предмет сучасних лінгводидактичних досліджень..... 59

Артеменко Л.І.

Критерії, показники формування математичної компетентності учнів 9 класу в процесі навчання синтаксису української мови..... 72

Біда О.А., Кучай Т.П., Чичук А.П.

Професійна освіта в європейському просторі..... 84

Борисенко Н.А., Кебець С.М.

Вінок канзаші як сучасна інтерпретація українського символу..... 94

Вінтоняк О.В.

Формування мережі закладів середньої педагогічної освіти в Україні (друга половина XIX – 80-ті рр. XX століть)..... 107

Вороня С.М., Козубцов І.М., Гетьман А.В., Цимбал І.В., Глобін А.В.

Методична майстерність дослідників щодо балансу науковості дослідження та фінансовою інвестицією у публікацію..... 119

Гагарін М.І.

*Особливості формування вольових якостей учнів засобами фізичного виховання.....*132

Герасименко О.А., Совірда О.С., Тюпа В.В.

*Інноваційні методи викладання в медичній освіті України: упровадження та результати.....*141

Глазкова І.Я.

*Актуальність та можливості впровадження педагогіки М. Монтессорі у вітчизняну дошкільну освіту.....*155

Головіна О.В., Козуб Т.О., Партола В.В.

*Питання ціннісного ставлення до професійної діяльності здобувачів медичних спеціальностей закладів вищої освіти.....*165

Горбенко Є.О.

*Вплив гейміфікації на мотивацію та активність студентів у вищій освіті: аналіз педагогічних підходів та практичних результатів.....*174

Гуменний О.Д.

*Застосування stem-технологій у підготовці майбутніх педагогів: перспективи та виклики.....*187

Дутко Л.

*Організація практичної підготовки фахівців сфери туризму – основа їх входження у професійний ринок.....*199

Жукова Т.А., Черновол Є.О., Різак Г.В.

*Стратегії адаптації та розвитку вищої освіти у післявоєнний період: аналіз інноваційних підходів, їх вплив на якість освіти та результати вищої освіти.....*210

Журавко Т.В.

*Розвиток мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з/без особливих освітніх потреб засобами цифрових технологій.....*223

Зелена І.О.

*Інтоніяція в англійськомовному дискурсі.....*237

Канішевська Л.В.

*Лідерські якості учнів основної школи: компетентнісний підхід до виховання у цифровому просторі.....*250

Карпюк Д.Р.

*Методичні аспекти організації фахової підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.....*259

УДК 378:373.2.011.3-051].016:808.1-025.12

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-329-342](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-329-342)

Кондратець Інна Вікторівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р. Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, 02154, тел.: (096) 381-22-31, <https://orcid.org/0000-0001-7816-0766>

Науменко Марина Сергіївна аспірант, викладач кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, б-р. Ігоря Шамо, 18/2, м. Київ, 02154, тел.: (098) 904-86-32, <https://orcid.org/0000-0001-8927-4427>

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ПЛАНУВАННІ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНИХ ПРОЄКТІВ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті висвітлено актуальність проблеми, а саме охарактеризована потреба у підготовці фахівця, здатного раціонально поєднувати теоретичні знання з їх практичним застосуванням для вирішення конкретних життєвих проблем сучасності в спільній діяльності з різними категоріями учасників; окреслено метод проєктів як ефективна форма взаємодії з дітьми дошкільного віку в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти; зазначено основні задачі, що вирішує проєктивна діяльність, суголосні зі списком навичок майбутнього (soft skills); виокремлено, що сучасне розуміння освітнього проєкту має два напрями: результат діяльності – отриманий продукт (продуктивний аспект); інноваційну форму організації спільної взаємодії, спрямованої на досягнення певного результату (діяльнісний аспект); проаналізовано дослідницькі позиції науковців щодо використання методу проєктів у дошкільній освіті, зокрема, літературних проєктів. Окреслено труднощі, які виникають при плануванні та організації проєктів: наявність стереотипного мислення, орієнтир на проєкти в інтернет-мережі, несформованість системи знань про психологічні особливості дітей дошкільного віку та сучасні форми взаємодії з учасниками освітнього процесу; відсутність навички опертя на освітні програми в плануванні будь-яких форм взаємодії з дітьми та батьками. Висвітлено низку підходів, які забезпечують ефективність психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та організації літературних проєктів з дітьми дошкільного віку: текстоцентричний, аксіологічно-емпатійний, особистісно зорієнтований і рефлексійний. Визначено й обґрунтовано сім принципів ефективною реалізації літературних проєктів (поетапності; особистісного включення педагога;

визначення смислів художнього твору; єдності розвивального простору та середовища; «відлуння»; комунікативного діалогу / полілогу; рефлексійного ставлення до художнього тексту). Акцентовано увагу на класифікацію літературних проєктів: монолітературний, полілітературний тематичний, полілітературний персоналізований; описано етапи підготовки, особливості складання «паспорту» проєкту та алгоритму його реалізації; окреслено ключові маркери (профільна назва і конкретний «літературний» продукт проєкту; визначення сенсів художнього твору; орієнтування на сучасні форми взаємодії з дітьми і батьками; урахування відсоткового співвідношення домінантних та інтегрованих завдань у літературному проєкті).

Ключові слова: психолого-педагогічний супровід; вища освіта; майбутні вихователі; літературний проєкт; текстоцентричний підхід; особистісно зорієнтований підхід; аксіологічно-емпатійний рефлексійний підхід; принципи ефективної реалізації проєкту; діти дошкільного віку.

Kondratets Inna Viktorivna candidate of pedagogical sciences, associate professor of the Department of Preschool Education, Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University 18/2 Igor Shamo b-r., Kyiv, 02154, tel.: (096) 381-22-31, <https://orcid.org/0000-0001-7816-0766>

Naumenko Maryna Serhiivna postgraduate student, lecturer, Department of Preschool Education, Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, 18/2 Igor Shamo b-r., Kyiv, 02154, tel.: (098) 904-86-32, <https://orcid.org/0000-0001-8927-4427>

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF FUTURE EDUCATORS IN PLANNING AND ORGANIZATION OF LITERARY PROJECTS WITH PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. The article highlights the relevance of the problem, namely, the need to train a specialist who is able to rationally combine theoretical knowledge with its practical application to solve specific life problems of our time in joint activities with different categories of participants; outlines the project method as an effective form of interaction with preschool children in the educational environment of preschool education; indicates the main tasks that project activities solve, which are consistent with the list of skills of the future (soft skills); emphasizes that the modern understanding of an educational project has two directions: the result of activity - the product obtained (productive aspect); an innovative form of organizing joint interaction aimed at achieving a certain result (activity aspect); analyzes the research positions of scientists on the use of the project method in preschool education, in particular, literary projects. The following difficulties that arise in planning and organizing projects are outlined: the presence of stereotypical thinking,

a focus on projects on the Internet, an unformed system of knowledge about the psychological characteristics of preschool children and modern forms of interaction with participants in the educational process; lack of habit to rely on educational programs in planning any form of interaction with children and parents.

The article highlights a number of approaches that ensure the effectiveness of psychological and pedagogical support of future educators in planning and organizing literary projects with preschool children: text-centered, axiological and empathic, personality-oriented and reflective. Seven principles for the effective implementation of literary projects are identified and substantiated (phasing; personal involvement of the teacher; determining the meanings of the work of art; unity of the developmental space and environment; "echo"; communicative dialogue/polylogue; reflective attitude to the literary text).

Attention is focused on the classification of literary projects: monoliterary, multiliterary thematic, multiliterary personalized; the stages of preparation, features of the project's "passport" and algorithm of its implementation are described; key markers are outlined (profile name and specific "literary" product of the project; determining the meanings of the work of art; focusing on modern forms of interaction with children and parents; taking into account the percentage of dominant and integrated tasks in the literary project).

Keywords: psychological and pedagogical support, higher education, future educators, literary project, text-centered approach, personality-oriented approach, axiological and empathic reflection approach, principles of effective project implementation, preschool children.

Постановка проблеми. Освіта наразі потребує фахівця, здатного раціонально поєднувати теоретичні знання з їх практичним застосуванням для вирішення конкретних життєвих проблем сучасності в спільній діяльності з різними категоріями учасників. Ефективним простором, формою взаємодії й одночасно методом, який це може забезпечити, безумовно, є метод проєктів. Основні задачі, що вирішує проєктивна діяльність, суголосні зі списком навичок майбутнього (soft skills), який визначив Світовий економічний форум у Даосі: аналітичне мислення та інноваційність; активне навчання та навчальні стратегії; комплексне вирішення проблем; критичне мислення та аналіз; креативність, оригінальність та ініціативність; лідерство і соціальний вплив; використання, моніторинг і контроль технологій; проєктування технологій і програмування; стійкість, стресостійкість і гнучкість; аргументованість, вирішення проблем та генерування ідей. Тож актуальним є окреслення принципово нової ролі педагога, що визначається в переході від посередництва в передачі абстрактних знань дітям до позиції консультанта, фасилітатора, тьютера, який підтримує їх у досягненні певних результатів освітньої й практичної діяльності. Це все можливо здійснити саме за допомогою різних видів і типів проєктів.

Основними завданнями фахівців дошкільної освіти є створення сприятливого освітнього середовища для розвитку дітей, ефективна організація часу та взаємодії з дітьми [11]. Сучасне розуміння освітнього проекту має два напрями: результат діяльності – отриманий продукт (продуктивний аспект); інноваційну форму організації спільної взаємодії, спрямованої на досягнення певного результату (діяльнісний аспект). Очевидно, що здобувачі освіти мають отримати інформацію та сформовані практичні навички з обох напрямів та уявлення про їх інтеграцію в професійній діяльності.

Метод проєктів, як і більшість освітніх інновацій, є певною мірою парадоксальним. З одного боку, майбутні педагоги його використовують, популяризують, він їх цікавить, з іншого – структурні особливості методу для широкого загалу досить розпливчасті й не конкретні, тому реалізувати його доволі складно. Певні труднощі в студентів виникають на ґрунті таких причин:

- 1) наявність стереотипного мислення у плануванні та організації проєктів;
- 2) довіра до Інтернету, а отже, отримання різних моделей і видів проєктів, зазвичай шкільного спрямування;
- 3) несформованість системи знань про психологічні особливості дітей дошкільного віку та сучасні форми взаємодії з учасниками освітнього процесу;
- 4) відсутність навички опертя на Державний стандарт дошкільної освіти та освітні програми в плануванні будь-яких форм взаємодії з дітьми та батьками.

Розглядаючи психолого-педагогічний супровід майбутніх педагогів як комплексну систему заходів зі створення оптимальних умов для їхнього навчання та партнерської підтримки з боку викладачів, у контексті планування й організації літературних проєктів передбачаємо низку підходів (тексто-цетричний, аксіологічно-емпатійний, особистісно зорієнтований та рефлексійний) та принципів, дотримання яких забезпечить компетентісне розв'язання мети проєкту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему використання методу проєкту, як інноваційну форму взаємодії в освітньому процесі, розглянуто в дослідженнях В. Беспалька, О. Дубасенюк, Р. Михайлишиної, О. Онопрієнко, В. Сидоренка, О. Тадеуш, А. Цимбалару та інших. Праці означених дослідників, безперечно, слугують потужним підґрунтям для педагогів у формуванні уявлень щодо феномену освітнього проєкту, типи і види проєктів, розмаїття структурного планування і способи реалізації з учасниками проєкту різних вікових категорій.

Відзначимо важливі для нашого дослідження маркери, озвучені О. Слободяник: «Суб'єктом педагогічного проєктування виступає педагог, який розробляє проєкт. Очевидно, що залежно від суб'єкта, що здійснює проєктування, його реалізація буде відрізнятися і предметом, і методами

роботи. Однак який би не був суб'єкт проектування, він повинен володіти, на наш погляд, низкою специфічних рис: творчим мисленням і здатністю до винахідництва; правильними ціннісними орієнтаціями; професіоналізмом і високою працездатністю; здатністю передбачати наслідки перспективних змін дійсності, реалізовані в педагогічному проекті» [10, с. 6].

Проектна діяльність, як сучасна форма організації освітньої взаємодії з дітьми дошкільного віку в закладах дошкільної освіти, висвітлена науковцями А. Богуш, Є. Вереш, Н. Гавриш, А. Горловою, А. Литвиненко, О. Мкртічян, О. Сорочинською, І. Ящук та іншими.

А. Горловою, Є. Вереш охарактеризовано специфіку застосування методу проектів для організації освітньої взаємодії з дітьми дошкільного віку, а також визначено педагогічні умови [14]. М. Башаран та Е. Бей досліджують ефективність проектної діяльності STEAM щодо створення продукту дітьми дошкільного віку, командної роботи, презентації та інженерних навичок [12]. О. Мкртічян розкрито сутність понять «проект», «проектна діяльність», а також особливості використання методу проектів на музичних заняттях у ЗДО [13].

Чіткий алгоритм здійснення психолого-педагогічного проектування з дітьми дошкільного віку вперше було розроблено колективом лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г. Костюка лабораторією дошкільної освіти (автори ідеї – С. Ладивір і Т. Піроженко). У результаті теоретичних пошуків і знахідок, практичної апробації й коректування народилася нова технологія «Радість розвитку», яка дозволила дітям не тільки засвоїти соціальний досвід культурно-історичного спрямування (знання, уміння, навички), а й освоїти новий культурний простір – досвід внутрішнього психологічного життя (свої бажання, наміри, прагнення до прояву Я) [7с. 43].

Низку характеристик, що визначають проектну діяльність як одну з найбільш ефективних форм організації освітньої взаємодії, окреслено Т. Пономаренко та М. Науменко: «вони є інноваційними, багатокomпонентними та мультифункціональними, оскільки охоплюють різні освітні напрями; інтегрують у собі різні методи, прийоми й форми взаємодії; і, найважливіше, орієнтовані на формування самостійності та командної роботи» [9, с. 63].

Артпроект, і як сучасну форму взаємодії з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками, і як вид творчої самостійної роботи студентів у контексті опанування навчальною дисципліною «Артосвіта дітей дошкільного віку», розроблено й популяризовано О. Половіною та І. Кондратець. Науковиці підкреслюють, що робота над проектом передбачає самостійність вихователя, оскільки готові проекти з просторів Інтернету не завжди відповідають вимогам організації проектної діяльності, не орієнтовані на особливості освітнього процесу та умови конкретної групи, на індивідуальні й психологічні особливості дітей, на досвід, індивідуальність, рівень професійної майстерності та рівень розвитку творчого потенціалу вихователя [8, с.93].

Літературний проєкт, як окремий вид проєктів у дошкільлі, вперше описали Н. Гавриш та І. Кіндрат. Цілковитою нашою позицією є відведення дослідницями особливої ролі літератури в розвитку дитини дошкільного віку та формуванні її картини світу; підкреслення значення літературних проєктів у формуванні світогляду дітей дошкільного віку: емоційно-ціннісний, когнітивний, соціально-етичний, поведінковий складники; визначення двох напрямів використання літературних творів у проєктах: як засобу (інформування, подання та переживання морального змісту, емоційного впливу) і як джерела (пізнавального змісту, різноманітних життєвих уроків, доступних дітям своєю простотою і ненав'язливістю) [4].

Цікавим для нас є алгоритм конструювання літературного проєкту, окреслений І. Кіндрат, сутність якого, на думку науковиці, полягає у комбінуванні на кожен день інтегрованих і мінізанять, полілогів, дидактичних та інтерактивних вправ і ігор, розвивальних завдань різної спрямованості, самостійної діяльності у центрах розвитку; усі ці форми та методи узгоджуються із багатовекторністю смислів твору:

- складання інтелектуальної карти на основі пошуку та визначення смислів твору, яка може відображати або лише його смислові вектори, або більш ґрунтовно виокремлювати і змістові аспекти, і засоби та методи реалізації навчально-розвивальних завдань;

- підбір форм і методів реалізації змісту проєкту;
- розробка та підбір дидактичного матеріалу [4].

Наукові рекомендації стосовно дієвого використання текстоцентричного підходу успішно втілилися в численні розробки літературних проєктів у часописах «Вихователь-методист» і «Методична скарбничка вихователя»

Методичними підказками для планування й реалізації взаємодії дітей дошкільного віку з художніми текстами можуть слугувати «Методичні рекомендації до програми «Дитина» й стаття Н. Гавриш, І. Кондратець, зокрема: види запитань до літературних творів (репродуктивні, евристично-пошукові, творчі, рефлексійні); особливості використання технології ОЗОН А. Фасолі (адаптованої до дошкільля) та ТРВЗ (теорія вирішення винахідницьких завдань); застосування різних методів і прийомів розкриття художніх текстів для дітей; планування різних форм взаємодії з батьками вихованців, включаючи інформаційно-просвітницькі, індивідуальні, колективні, творчі й інформаційно-комунікаційні тощо [5; 2].

Отже, проблема використання проєктів у дошкільлі, зокрема, такого виду, як літературні проєкти, з одного боку, є певною мірою розв'язаною, з іншого – дає простір для дослідницького пошуку реалізації літературних проєктів з іншими акцентами: сенсовими, рефлексійними, мовленнєвими та ін.

Мета статті – висвітлити аспекти психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та організації літературних проєктів з дітьми дошкільного віку.

Цілі статті:

- Проаналізувати проблему дослідження освітніх проєктів, зокрема літературних, у сучасних наукових працях.
- Визначити низку підходів і принципів, які забезпечують ефективність психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та реалізації літературних проєктів.
- Окреслити види й алгоритми реалізації літературних проєктів.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу наукових досліджень і практичного досвіду, ми трактуємо поняття «літературний проєкт» одночасно як форму, і як метод:

- Літературний проєкт – форма організації освітнього процесу та життєдіяльності дітей на основі одного чи кількох літературних творів, у якій ключові смислові ідеї твору стають стрижнем рефлексійної, інтелектуальної, пізнавальної, художньо-продуктивної діяльності.
- Літературний проєкт – метод ознайомлення дітей із художнім твором або творами, який дозволяє глибше пізнати закладені в них смисли й мовленнєво-літературні особливості.

Певною мірою послуговуючись класифікацією літературних проєктів І. Кіндрат («один твір – кілька ідей – кілька днів», «одна тема – кілька творів», «один твір – тематичний день», «жанрова спрямованість проєкту»), окреслюємо такі види літературних проєктів:

1. Монолітературний проєкт – передбачає ознайомлення педагогів, дітей і батьків з одним літературним твором: його смислами; авторською позицією стосовно персонажів і описаних ситуацій; мовним багатством (словник, метафори, стилістичні слова та ін.)
2. Полілітературний тематичний проєкт – ознайомлює з декількома літературними творами в контексті однієї теми.
3. Полілітературний персоналізований проєкт – ознайомлює з творами одного письменника, розкриваючи яскраві особливості персональної літературної скарбниці.

Абсолютно розділяючи погляди Н. Гавриш та І. Кіндрат на значимість сенсів і структуру літературних проєктів, усе ж робимо акценти на розкриття в них, у першу чергу, власне літературних і мовних маркерів, ніж на традиційні інтегратори в площині проєкту. Тож майбутнім педагогам пропонуємо такий розподіл уваги в плануванні літературних проєктів:

- 50% – домінантні завдання з літератури (уміння взаємодіяти з художнім текстом: уявляти, бачити і чути внутрішнім зором; розуміти сюжет і причини дій персонажів; відповідати на запитання за змістом тексту; здійснювати елементарний аналіз художніх творів тощо);
- 25% – завдання щодо збагачення лексики (уміння знаходити, розуміти засоби виразності: прислів'я, фразеологізми, порівняння, епітети, метафори; образні художньо-поетичні вирази, зачини і кінцівки; мотивувати

шукати смисли в нових словах і словосполученнях; спонукати до їх використання у власному мовленні);

- 20% – завдання, пов'язані з формуванням основ рефлексійної культури в дітей, їхньої картини світу та ціннісних орієнтирів (співпереживати персонажам твору; проводити аналогії зі своїм життєвим досвідом; розуміти авторські смисли й творити свої; рефлексувати враження й відчуття стосовно сюжету та героїв, своїх очікувань від їхньої поведінки, формулювати особисте ставлення до проблеми в творі, висловлювати припущення щодо власних дій в описаних ситуаціях)

- 5% – інтегровані завдання в контексті закріплення вражень від взаємодії з літературним твором у малюванні, ліпленні, аплікації, музиці, театральному інсценуванні.

Саме така «розмітка» надасть можливість глибоко й предметно здійснити текстоцентричний підхід.

З урахуванням вищесказаного, пропонуємо майбутнім вихователям відповідні фрейми (графічні схеми, які містять структуровану інформацію) до кожного з видів літературних проєктів, визначаючи основні принципи планування й реалізації:

1. Принцип поетапності – не лише реалізація проєкту має бути поетапною, а й підготовка та планування проєктної діяльності містить певні сходинки.

2. Принцип особистісного включення – емоційне сприймання педагогом твору, неодноразове прочитання й проживання сюжету твору забезпечує високий рівень зацікавленості всіх учасників освітнього процесу (діти, батьки вихованців, музичний керівник, інструктор з фізвиховання, вихователь зображувальної діяльності, учитель-логопед тощо).

3. Принцип визначення сенсів – уміння визначати основні смисли твору.

4. Принцип єдності розвивального простору та середовища – інтеграція духовних і матеріальних складників.

5. Принцип «відлуння» – підтримка постійного інтересу до художнього тексту, його сюжетних ліній, портретів персонажів, образних висловів і нової лексики, що досягається у майстерності педагога ненав'язливо згадувати означені аспекти в іграх, мистецьких формах взаємодії та інших активностях дітей.

6. Принцип комунікативного діалогу / полілогу – комунікативна взаємодія в різних площинах: «діти-дорослий», «діти-художній текст-дорослий», «діти-діти», «діти-текст-діти», «діти-дорослий-автор твору».

7. Принцип рефлексійного ставлення до художнього тексту – сприймання літературного твору не тільки й не стільки, як мистецький об'єкт для обговорення, а й своєрідне дзеркало, в якому тлом для відображення слугують життєвий досвід, картина світу, система цінностей кожної особистості дитини й дорослого.

Розкриємо кожний із принципів ретельніше.

Один із важливих аспектів, який майбутні вихователі мають усвідомити *de facto*: гарний проєкт – добре підготовлений і продуманий проєкт. Ми пропонуємо таку покрокову схему планування літературного проєкту:

Етап 1. Уважне ознайомлення педагога з літературним твором (творами) в контексті тематичного планування.

- Пошук смислів твору (творів).
- Робота із мовними засобами.
- Саморефлексія: визначення емоцій, вражень і аналогій ситуацій та поведінкових вчинків персонажів.

Етап 2. Цілевизначення:

- Визначення виду літературного проєкту.
- Окреслення освітніх завдань до проєкту (у межах конкретної вікової групи)
- Визначення кінцевого продукту, результату проєкту.
- Окреслення задач проєкту, проблемних задач (тем на щодень).

Етап 3. Створення конструктору проєкту: формування інтелектуальної карти проєкту:

- Визначення форм взаємодії з дітьми та батьками і методів ознайомлення з твором (творами).
- Розроблення та добирання дидактичного матеріалу.

Етап 4. Моделювання форм «подачі» ідей дітям і батькам.

Очевидно, що для планування й організації проєкту важливі не тільки фахові компетентності, високий рівень, власне, проєктної культури (вибір взаємодії з дітьми; перехід від репродуктивно-навчальної моделі до здійснення супроводу й партнерства; забезпечення атмосфери пошуку та дослідництва, прояви свободи й самостійності дітей, практико-орієнтованого характеру проєктної діяльності; створення розвивального середовища для розкриття потенціалу вихованців), а й прояв особистісних рис і спрямованість на ситуацію успіху в реалізації проєкту. Щоби спланувати й реалізувати заплановане, педагогові самому потрібно «запалитися», включитися й зацікавитися художнім текстом, відповідними літературними творами, самому розкошувати в мовному багатстві й глибинних сенсах тексту.

Сенсом (смыслом) літературного твору ми окреслюємо надзмістове інтенційно-ідеологічне (екзистенційне) значення твору, яке пізнається в контексті уявлення читача про зображувану в ньому дійсність та її зіставлення з мінливою реальністю, своїм сьогоденням. Сенс є одним із трьох аспектів пізнання й оцінювання твору:

- 1) когерентного, тобто такого, що перебуваю в зв'язку, цілісності (що?);
- 2) когезійного, тобто зв'язаного, зчепленого (як?);
- 3) смислового (в ім'я чого?).

Отже, сенс твору – це що, як і в ім'я чого (для чого, з якою метою) створив автор художній текст. У площині літературного проєкту майбутні педагоги знають:

- зміст твору постійний, а смисл (сенс) його може зазнавати суттєвих трансформацій зі зміною історико-культурного контексту;
- смисли мають бути зрозумілими дітям;
- смисли формулюються своїми словами й підкріплюються прислів'ями або віршованими цитатами основні засоби і водночас рівні актуалізації смислу (сенсу) художнього твору є: архетипи; національні екзистенціали; культурно-національні коди;
- смислів може бути декілька в одному творі (головні, другорядні);
- смисли можуть дати назви (напрям) літературному проєкту і темам (запитанням) дня.

Власне, пошук сенсів – один зі складників розвивального простору для розгортання літературного проєкту. Розвивальний простір набагато ширший за розвивальне предметно-ігрове середовище, яке передбачає створення відповідного осередку («Бібліотека», «Книгарня» або книжковий осередок) і насичення його книгами й журналами; розмальовками, ілюстраціями, настільними іграми за сюжетами літературних творів. Натомість розвивальний простір – це про цінності й життєві правила, які згадуватимуться при обговоренні конкретних текстів; підключення батьків вихованців до підняття духовних пластів, пов'язаних з літературними творами; емоційні еманції та чуттєві компоненти як відображення реалізованого аксіологічно-емпатійного підходу.

Грамотно й цікаво створені розвивальне середовище, їх гармонійна інтеграція сприяє бажанню дітей знову й знову повертатися до персонажів певних творів, у нових ігрових локаціях і ситуаціях відтворюючи зміст, вислови, яскраві мовні звороти, забезпечуючи втілення принципу «відлуння». Якраз на етапі «післячитання» доречні усі мистецькі форми взаємодії з дітьми: малювання ілюстрацій до твору, інсценізації й музичні перформанси.

Комунікативний діалог або полілог (точно не монолог педагога, який усе розповів дітям правильно про те, що в творі є і як автор усе зобразив), розпочатий у взаємодії з художнім текстом і автором твору, продовжується в мистецькому й природному оточенні, породжуючи нові аналогії, нові теми для обговорення й нові проживання літературних образів.

Принцип рефлексійного ставлення до літературного твору яскраво реалізується за допомогою системи відповідних запитань, тим самим забезпечуючи втілення особистісно зорієнтованого та рефлексійних підходів. Загальна хибна думка, що рефлексійні запитання ставляться лише по завершенню проєкту. Вони, безперечно, будуть у кінці літературного проєкту, стосуватимуться: 1) загальних вражень і почуттів; 2) оцінювання процесу і результату проєкту; 3) планів і перспектив на майбутні проєкти. Проте,

наполягаємо: сучасні діти можуть і хочуть відповідати не на репродуктивні запитання (за науковими дослідженнями, на жаль 90 % усіх запитань в освіті – репродуктивні), а на рефлексійні, які стосуються власних емоцій, реакцій на емоції персонажів, проведення порівнянь ситуацій у творі і в своєму житті, поведінкових проявів героїв твору і аналогії з можливою своєю поведінкою.

Орієнтовні рефлексійні запитання: Як гадаєте, що відчував Журавель після гостин у Лисички? Що тебе здивувало в поведінці персонажу? Які риси характеру персонажів є і в тобі, і в літературному персонажі (Він – хоробрий, а ти? Вона любить..., а ти?) Вчинок якого персонажу тебе засмутив? Хто з героїв казки (вірша, оповідання) добрий / злий, хоробрий / боягуз та ін. Як ти ставишся до вчинку (того, що зробив) Півника / Котика (казка «Котик і Півник»)? Чи відчував (-ла) ти такі емоції, які були в персонажів твору? Що знає і вміє Кривенька качечка з того, що знаєш і вмієш ти? Чи траплялися з тобою описані в творі пригоди? Чи зустрічав (-ла) ти таких людей, які описані в творі? Як ти діяв (-ла) би у схожій ситуації? Що потрібно знати і вміти, аби написати цей твір? Що з цього ти вже знаєш і вмієш, чого бажав би ще навчитися? (Освітня програма «Дитина», 2020)

Переконані: оволодівши мистецтвом формулювати рефлексійні запитання й відповідати на них (як у професійному, так і особистісному контекстах), майбутні педагоги будуть здатні наповнити будь-який літературний проєкт особливим настроєм і настроєм.

Коли студенти усвідомили сутність кожного із 7 принципів та 4 підходів до літературних проєктів, вони готові вже засвоїти матриці оформлення «паспорту проєкту» та алгоритму реалізації, до яких входять загальні позиції (притаманні і для монолітературних, і для полілітературних проєктів).

«Паспорт» проєкту:

1. Вікова група.
2. Термін проєкту (короткотривалий / довготривалий)
3. Назва проєкту (профільна, вузька назва;
4. Мета проєкту.
5. Результат (кінцевий продукт проєкту: збірка творів дітей і дорослих; лепбук, мультфільм за літературним сюжетом, авторська казка / вірш / оповідання з відображенням стилю певного письменника).

6. Завдання (3-4) - освітня програма.

Алгоритм реалізації проєкту:

1. Мотиваційно-цільовий етап
  - Мотиваційний прийом (інтрига).
  - Складання з дітьми мапи літературного маршруту (зупинки)
  - Повідомлення про початок проєкту батькам (форма)
2. Діяльнісний етап
  - Стислий опис кожного дня (проблемна тема дня (запитання дня) + форми взаємодії з дітьми / батьками + результат дня (літературно-мовний аспект)

3 Рефлексійний етап

- Презентація проєкту
- Рефлексійно-узагальнювальні запитання (емоції під час процесу та результати).

Очевидно, що алгоритм реалізації кожного з видів проєкту буде різнитися в залежності від того, скільки творів винесено на ознайомлення й обговорення з дітьми; які сенси визначено і які мовні засоби окреслено в кожному проєкті.

Відзначимо, що відповідну інформацію, сформовані уміння й навички щодо планування та організації літературних проєктів майбутні вихователі отримують на лекціях, семінарах і практичних заняттях навчальної дисципліни «Дитяча література та розвиток мовлення» і закріплюють у модульних контрольних: «Буктрейлер до сучасної дитячої книжки», «Буктрейлер до сучасної «дорослої» книжки», «Етимологічні казки для дітей», «Літературний проєкт».

Висновки. Отже, забезпечуючи в означений спосіб психолого-педагогічний супровід майбутніх вихователів у плануванні та організації літературних проєктів, втілюючи текстоцетричний, аксіологічно-емпатійний, особистісно зорієнтований та рефлексійний підходи, реалізуючи принципи поетапності, особистісного включення педагога, визначення смислів художнього твору, єдності розвивального простору та середовища, ефекту «відлуння», комунікативного діалогу / полілогу, рефлексійного ставлення до художнього тексту, ми сприяємо подоланню труднощів у плануванні та реалізації проєктів; мотивуємо студентів до формування чіткого уявлення про структуру проєктів; уміння створювати конструктори планування проєктів у вигляді фреймів; здатності до гнучкості та методичної грамотності в дотриманні алгоритмів реалізації проєктів; допитливості й зацікавленості проєктами як сучасною й ефективною формою взаємодії з дітьми; спільному відкриттю смислів у літературних творах і спільному з дітьми й батьками вихованців відкриття багатства художніх текстів; формуємо почуття впевненості й готовності до рефлексійного самоаналізу, проявам творчості та креативності, підвищенню інтересу до читання й знаходження нових особистісних і професійних сенсів.

Література:

1. Гавриш Н. Літературний проєкт «Дівчинка із сирниками». Методична скарбничка вихователя». 2020. № 12. С. 34.
2. Гавриш Н., Кондратець І. Дитина і книжка: новий формат взаємодії з дітьми. Дошкільне виховання. 2022. № 1. С. 6-10.
3. Кіндрат І. Р. Літературні проєкти у системі освітньої роботи дошкільного закладу освіти: інноваційні підходи у роботі з літературними творами. Інноваційні технології в дошкільній освіті. Збірник абстрактів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції м. Переяслав-Хмельницький, 28-29 березня 2018 р., 268 с.
4. Кіндрат. І. Опановуємо технологію конструювання літературних проєктів. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. № 11. С. 12.

5. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук.ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт.кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна, К. І. Волинець та ін. К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП». 2021. 568 с.
6. Освітня програма для дітей від двох до семи років «Дитина» / наук.кер.проєкту В.О. Огнев'юк; авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук.ред. Г.В.Беленька. К.: Київ.ун-т ім.Б. Грінченка. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 440 с.
7. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспектива розвитку:навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 136 с.
8. Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 556 с.
9. Пономаренко Т.О., Науменко М.С. Формування комунікативної компетентності в дітей шостого року життя у проєктній діяльності. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. (39 (1)). с. 59-66.
10. Слободяник О. Аналіз поняття «проєкт», «проєктна технологія», «педагогічне проєктування» у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308793.pdf>
11. Karnaukhova A., Polovina O., Harashchenko L., Kondratets I., Ponomarenko T. (2022) Training future pre-school professionals in psycho-pedagogical support for early childhood development Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación (16(3)). с. 190-204. ISSN 2665-0223 <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.03.14>
12. Mehmet Başaran & Erdal Bay (2023) The effect of project-based STEAM activities on the social and cognitive skills of preschool children, Early Child Development and Care, 193:5, 679-697, DOI: 10.1080/03004430.2022.2146682
13. Mkrtichian, O. (2022). Project activities in music lessons in preschool education. Scientific Notes of the Pedagogical Department, (50), 81-87. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-07>
14. Scientific Collection «InterConf» (2022). With the Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century» (March 6-8, 2022). Ottawa, Canada: Methuen Publishing House. 390 p.

References:

1. Havrysh N. (2020). Literaturnyi proiekt «Divchynka iz syrnykamy» [Literary project "The Girl with Cheesecakes"] Methodological treasury of the educator. № 12. P. 34.
2. Havrysh N., Kondratets I. (2022). Dytyna i knyzhka: novyi format vzaiemodii z ditmy [A child and a book: a new format of interaction with children]. Preschool education. 2022. № 1. P. 6-10.
3. Kindrat I. R. (2018). Literaturni proekty u systemi osvithoi roboty doshkilnoho zakladu osvity: innovatsiini pidkhody u roboti z literaturnymy tvoramy [Literary projects in the system of educational work of preschool educational institution: innovative approaches to work with literary works]. Innovative technologies in preschool education. Collection of abstracts of the International Scientific and Practical Internet Conference, Pereiaslav-Khmelnytskyi, March 28-29, 2018., 268 p.
4. Kindrat. I. (2016). Opanovuiemo tekhnolohiiu konstruiuvannia literaturnykh proektiv [Mastering the technology of designing literary projects]. Preschool educator-methodologist. № 11. P. 12.
5. Metodychni rekomendatsii do Osvitnoi prohramy dlia ditei vid 2 do 7 rokiv "Dytyna" (2021) [Methodological recommendations for the Educational program for children from 2 to 7 years old "Child"] / nauk.red. H. V. Bieliienka, O. A. Polovina, I. V. Kondratets; avt.kol.: H. V. Bieliienka, O. L. Bohinich, V. M. Vertuhina, K. I. Volynets ta in. K.: TOV "AKME HRUP". 568 p.
6. Ohneviuk V. O., Bieliienka H.V., Bohinich O. L. and others (2020) Dytyna. Osvitnia prohrama dlia ditei vid 2 do 7 rokiv [Child. Educational program for children from 2 to 7 years old]. Kyiv: Print Media LLC, 440 p.

7. Pirozhenko T. O. (2010). Osobystist doshkilnyka: perspektyva rozvytku [Preschooler's personality: developmental perspective]: teaching and methodological guide. Ternopil: Mandrivets. 136 p.
8. Polovina O., Kondratets I. (2022). Artosvita: navchalno-metodychnyi posibnyk [Art education]: teaching and methodological guide. Kyiv: Borys Hrinchenko Kyiv University. 556 c.
9. Ponomarenko T., Naumenko M. (2023). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti v ditei shostoho roku zhyttia u proiektnei diialnosti [Formation of communicative competence among children of the sixth year of life in project activities]. Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy. (39 (1)). P. 59-66. DOI: 10.28925/2311-2409.2023.39
10. Slobodianyuk, O. V. (2015) Analiz poniattia «proekt», «proektna tekhnolohiia», «pedahohichne proektuvannia» u doslidzhenniakh zarubizhnykh ta vitchyznianskykh naukovtsiv. [Analysis of the concepts of "project", "project technology", "pedagogical design" in the studies of foreign and domestic scholars.]. Scientific notes. Series: Problems of methods of physical, mathematical and technological education, 3(7). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308793.pdf>
11. Karnaukhova A., Polovina O., Harashchenko L., Kondratets I., Ponomarenko T. (2022) Training future pre-school professionals in psycho-pedagogical support for early childhood development Revista de Tecnología de Información y Comunicación en Educación (16(3)). c. 190-204. ISSN 2665-0223 <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.03.14>
12. Mehmet Başaran & Erdal Bay (2023) The effect of project-based STEAM activities on the social and cognitive skills of preschool children, Early Child Development and Care, 193:5, 679-697, DOI: 10.1080/03004430.2022.2146682
13. Mkrtychian, O. (2022). Project activities in music lessons in preschool education. Scientific Notes of the Pedagogical Department, (50), 81-87. <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-50-07>
14. Scientific Collection «InterConf» (2022). With the Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference «Scientific Research in XXI Century» (March 6-8, 2022). Ottawa, Canada: Methuen Publishing House. 390 p.